

MODERN TEACHING TECHNOLOGIES СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

UDC 378:316.775

DOI 10.35433/pedagogy.1(116).2024.12

DOGME, CLIL, BYOD: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES IN MODERN EDUCATION

V. V. Melniichuk*

The fast development of society and technology, the increasing connection between Ukrainian and European societies, and a lot of other processes in education modernization encourage the search for a fast and effective way to learn a foreign language. This study is the result of such seeking in the scientific field and pays special attention to the analysis of innovative approaches in foreign language learning, focusing on Dogme, CLIL and BYOD methods. The history of the specified methods of organizing the educational process, their origin, significance, and founders are examined in detail. It was determined that these methods deviate from traditional teaching strategies, opening up new perspectives for teachers to improve the quality of education and improve existing traditional teaching.

The analysis shows in detail the positive aspects: authenticity, a large amount of speaking practice, individualization of the educational process, stimulation of creativity in Dogme, development of language and subject skills, active speech and interaction, readiness for intercultural communication, promotion of motivation, flexibility and adaptability in CLIL, personalized learning and efficient use of resources, flexibility and availability in BYOD. However, negative points were also identified, such as lack of consistency in studying the material in Dogme, difficulties with a low level of foreign language proficiency in CLIL and the issue of personal data security in BYOD, which emphasizes the importance of a judicious choice of method depending on the specific goals and tasks of learning.

The similarity of Dogme, CLIL and BYOD is outlined by highlighting the following common features: increasing motivation and activity of learners, integration, stimulation of critical thinking. The general conclusions of the study emphasize the need for further scientific studies, including the implementation of the mentioned methods in the school system and the development of own methods based on innovative approaches.

Keywords: *method, Dogme, communication, integration, CLIL, interdisciplinary, BYOD, cultural context, motivation, interactivity.*

* Candidate of Philological Sciences (PhD in Philology), Senior Lecturer
(Polissia National University, Zhytomyr)
wmelnijczuk@gmail.com
ORCID: 0000-0002-9267-3784

DOGME, CLIL, BYOD: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

В. В. Мельничук

Швидкий розвиток суспільства та технологій, зближення української суспільства з європейським, низка інших процесів осучаснення освіти спонукають до пошуку швидкого і ефективного способу вивчення іноземної мови. Наведене дослідження є результатом таких процесів на науковому полі та приділяє особливу увагу аналізу інноваційних підходів у вивченні іноземної мови, зосереджуючись на методах Dogme, CLIL і BYOD. Детально розглянуто історію вказаних способів організації навчального процесу, їх походження, значення, засновників. Визначено, що ці методи відхиляються від традиційних стратегій навчання, відкриваючи для педагогів нові перспективи для поліпшення якості освіти та удосконалення вже існуючого традиційного навчання.

У проведеному аналізі детально відображені позитивні аспекти: автентичність, велика кількість розмовної практики, індивідуалізація навчального процесу, стимуляція творчості в Dogme, розвиток мовних та предметних навичок, активне мовлення та взаємодія, розвиток готовності до міжкультурного спілкування, сприяння мотивації, гнучкості та адаптивності в CLIL, індивідуалізоване вивчення та ефективне використання ресурсів, гнучкість та доступність в BYOD. Проте, виявлені й негативні моменти, такі як відсутність послідовності вивчення матеріалу в Dogme, труднощі при низькому рівні володіння іноземною мовою в CLIL та питання безпеки особистих даних в BYOD, що робить акцент на важливості розсудливого вибору методу в залежності від конкретних цілей та завдань навчання.

Окреслено подібність Dogme, CLIL і BYOD через виділення наступних спільних рис: підвищення мотивації та активності тих, хто навчається, інтегрованість, стимулювання критичного мислення. Загальні висновки дослідження наголошують на необхідності подальших наукових вивчень, включаючи впровадження зазначених методів у шкільну систему та розробку власних методик з опорою на інноваційні підходи.

Ключові слова: метод, Dogme, комунікація, інтегрованість, CLIL, міждисциплінарність, BYOD, культурний контекст, мотивація, інтерактивність.

Introduction of the issue. Learning English is an important and necessary element in the process of development of the Ukrainian educational system. The last decade is characterized by the need to study this foreign language due to globalization processes, which contribute to the modernization of its methods and means of study. The application of Dogme, CLIL, BYOD characterizes the educational process as modern and close to European standards of education, despite this, these methods have their own peculiarities of use in comparison with traditional methods of teaching a foreign language in Ukrainian educational institutions.

Current state of the issue. Dogme, CLIL, and BYOD methods were examined by both domestic and foreign scientists. E. Protsk, Yu. Gursky, T. Komisarenko, I. Khrin, I. Kozubai, and O. Talalaeva, who characterize the mentioned methods and their features in their works, can be included in modern research. Considering the origin of these methods of organizing

Постановка проблеми. Навчання англійської мови є важливим та необхідним елементом у процесі розвитку української освітньої системи. Останнє десятиліття характеризується необхідністю вивчення цієї іноземної мови через глобалізаційні процеси, що сприяють осучасненню її методик та засобів вивчення. Застосування Dogme, CLIL, BYOD характеризує навчальний процес як новочасний та наближений до загальноєвропейських стандартів освіти, попри це, вказані методи мають свої особливості використання в порівнянні з традиційними методами навчання іноземної мови в українському навчальному закладі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглядом методів Dogme, CLIL, BYOD займалися як вітчизняні вчені, так і закордонні. До сучасних дослідників можна вінести Є. Процька, Ю. Гурського, Т. Комісаренка, І. Хрін, І. Козубай, О. Талалаєву, котрі у своїх працях характеризують згадані методи та їх особливості. Зважаючи на походження цих способів організації навчання,

learning, scientific publications by foreign developers and researchers are important, for example, M. Swan, S. Thornbury, L. Medings, D. Coyle, P. Mehisto, D. Marsh, M. Frigols, P. Ball, K. Kelly, T. Chadwick.

Outline of unresolved issues brought up in the article. Along with the present studies, the topic of analysis of the specified methods in the educational process, both in combination with traditional ones and separately, remains unexamined. The scientific literature doesn't contain complete and necessary information about the advantages and disadvantages of these modern approaches. Consideration of methodological arsenal usage will reveal the challenges and perspectives faced by the foreign language teacher.

Aim of research. Characteristics and overview of modern methods of foreign language learning will introduce the pros and cons of these methods. The features analysis of their application in combination with the existing educational programs will allow to point out ways of possible implementation of the mentioned approaches in the educational process. Comparing them among themselves will indicate the key features that need to be taken into account when forming educational plans, creating textbooks, new study methods, etc.

Results and discussion. The development of society and globalization processes require the active use of a foreign language as a means of communication, integration, and cultural interaction. These operations stimulate the search for new and effective methods of language learning, as well as enable the emergence of additional methods in a traditional way of studying. Innovative approaches to understanding the learning process, its goals, means, and exchange of experience with other countries create a solid basis for its implementation in the educational process. Among the well-known methods, more modern ones appear - Dogme, CLIL, and BYOD, the common feature of which is the denying of established ideas about learning a foreign language.

The Dogme method in the context of English language learning originated in

важливими є наукові публікації закордонних розробників та дослідників, а саме: М. Свана, С. Торнбері, Л. Медінгса, Д. Койла, П. Мехисто, Д. Марша, М. Фриголса, П. Болла, К. Келлі, Т. Чедвіка.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Поряд із присутніми дослідженнями нерозглянутою залишається тема аналізу зазначених методів у навчальному процесі як у поєднанні з традиційними, так і окремо. У науковій літературі відсутня повна й необхідна інформація як про переваги, так і про недоліки цих сучасних підходів. Розгляд використання такого методологічного арсеналу дозволить розкрити виклики та перспективи, з якими стикається вчитель іноземної мови.

Мета статті. Характеристика та огляд сучасних методів навчання іноземної мови ознайомить із перевагами та недоліками цих методів. Аналіз особливостей їх застосування у поєднанні із наявними освітніми програмами дозволить вказати на шляхи можливого впровадження зазначених підходів у освітній процес. Порівняння їх між собою вкаже на ключові риси, що потрібно врахувати під час формування навчальних планів, створенні підручників, нових методик вивчення, тощо.

Виклад основного матеріалу. Розвиток суспільства та глобалізаційні процеси передбачають активне використання іноземної мови як засобу комунікації, інтеграції, культурної взаємодії. Зазначені процеси стимулюють пошук нових та ефективних методик вивчення мови, а також уможливають виникнення додаткових методів у традиційних методиках. Інноваційні підходи до розуміння процесу навчання, його цілей, засобів, обмін досвідом із іншими країнами створюють міцну основу для впровадження цього у навчальний процес. Серед добре знаних методів з'являються сучасніші – Dogme, CLIL, BYOD, спільною рисою яких є заперечення устаалених уявлень щодо вивчення іноземної мови.

Метод Dogme в контексті вивчення англійської мови виник у 2000 році завдяки роботі двох вчителів англійської мови, Скота Торнбері та Люкі Меддокса.

2000 through the work of two English teachers, Scott Thornbury and Luke Maddox. The developers of the method published an article called "Teaching unplugged" where they applied the Dogme principles to language teaching. Researchers suggested using natural situations and materials around students to create meaningful language learning. One of the main ones was the idea that learning should be focused on the student and that the best way to learn a new language is through authentic communication and interaction [11]. The teacher can give a small hint, but the emphasis is on what exactly those who are studying think [9: 348]. Taking into account the pupil or student's opinion allows for better focusing on the topic and remembering it because it is interesting and important for the student.

At the same time, this method appears as a new movement against the use of paper sources, "supporters of which challenge excessive dependence on materials, textbooks, and grammar program" [4: 212]. The following main principles of Dogme can be distinguished as:

- conversational interaction: focus on conversational practice and language communication in real situations;

- use of real materials: using natural materials for learning, such as news, videos, and audio recordings, instead of artificially created texts;

- focusing on the needs of students: structuring lessons according to the individual needs and interests of students;

- language learning in context: practicing speaking in real situations and contexts, which makes learning more natural and effective;

- abandoning textbooks: turning to a variety of resources, but not necessarily textbooks, for language learning;

The Dogme method in learning English is aimed at creating an authentic and emotionally charged learning environment where students can actively interact with the language in real situations. Authenticity is achieved by focusing on real situations and materials, and emotionality is motivated by individualization, since a

Розробники методу опублікували статтю під назвою "Teaching Unplugged", де вони застосовували принципи Dogme у навчанні мови. Дослідники запропонували використовувати натуральні ситуації та матеріали, які знаходяться навколо учнів, для створення змістовного вивчення мови. Однією з головних повстала ідея, що навчання необхідно сфокусувати на учневі та найкращим способом вивчення нової мови є автентичне спілкування та взаємодія [11]. Учитель може дати невеликий натяк, підказку, але акцент робиться на тому, що саме думають ті, котрі навчаються [9: 348]. Врахування думки учня чи студента дозволяє краще фокусуватися на темі та запам'ятовувати її, оскільки це цікаво та важливо для нього.

Цей метод водночас постає новітнім рухом проти використання паперових джерел, "прихильники якого кидають виклик надмірній залежності від матеріалів, підручників та граматичної програми" [4: 212]. Можна виокремити наступні основні принципи Dogme:

- *Розмовна взаємодія*: Спрямованість на розмовну практику та комунікацію мовою в реальних ситуаціях.

- *Використання реальних матеріалів*: застосування натуральних матеріалів для навчання, таких як новини, відео, аудіозаписи, замість штучно створених текстів.

- *Орієнтація на потреби учнів*: Структурування уроків відповідно до індивідуальних потреб та інтересів учнів.

- *Вивчення мови у контексті*: Відпрацювання мовлення в реальних ситуаціях та контекстах, що робить навчання більш природним та ефективним.

- *Відмова від підручників*: Звернення до різноманітних ресурсів, але не обов'язково до підручників для вивчення мови.

Метод Dogme у вивченні англійської мови спрямований на створення автентичного та емоційно зарядженого навчального середовища, де учні можуть активно взаємодіяти з мовою в реальних ситуаціях. Автентичність досягається за рахунок концентрації на реальних ситуаціях та матеріалах, а емоційність мотивується індивідуалізацією, оскільки

student or pupil cannot be indifferent to the material he has chosen. This feature is important because it can increase the effectiveness of learning and stimulate the creativity of both the student and the teacher. According to T. Komisarenko, this approach shifts the emphasis from the cognitive aspect of language learning to the psychological, as it is closely related to the concepts of imagination, reflection, and memorization [5: 128]. Skilled practice of this method, taking into account psychological features, increases its effectiveness, and the presence of a large amount of conversational practice contributes to the development of constructive communication and real use of language.

With the present positive effects, the negative features of the method remain important, in particular, *inconsistency of the study*, which is found in the lack of planning and orderliness of the sequential disclosure of topics. *A lack of systematicity* can make it difficult to track student progress and assess their achievements. *A high level of teacher competence*, which is manifested in great flexibility and quick analysis of the creation of a stimulating learning environment. *The insufficient number of resources* leads to difficulties in using various materials, especially if there is no access to modern technologies.

Along with this, the classical teaching system may suggest a more structured and planned approach that may suit certain students and situations. Such training system includes an objective evaluation, which greatly facilitates are in the understanding of the learning result and its argumentation for the student. Along with this, the teacher's subjectivism decreases, as this approach can lead to discrimination, lack of openness to other opinions and views. If you get too excited about it, the goal of dialogue with students is lost and proving your opinion comes first, which is not related to achieving further high-quality language mastery [4: 214]. It is important to acquire systematicity, consistency, continuity, the necessary high skill in order to understand and apply this method in a correct way with its inherent features, which are

студент чи учень не може бути індиферентним до матеріалу, який обрав сам. Ця риса важлива, оскільки може підсилювати ефективність навчання та стимулювати творчість як учня, так і вчителя. На думку Т. Комісаренко, цей підхід зміщує акцент від когнітивного аспекту вивчення мови до психологічного, оскільки тісно пов'язаний із поняттями уяви, відображення, запам'ятовування [5: 128]. Уміла практика цього методу з урахуванням психологічних особливостей збільшує його ефективність, а присутність великої кількості розмовної практики сприяє розвитку конструктивної комунікації та реального застосування мови.

З присутніми позитивними ефектами важливими залишаються й негативні особливості методу, зокрема *непослідовність вивчення*, що знаходимо у відсутності планування та впорядкованості почергового розкриття тем. *Відсутня систематичність* може ускладнити відслідковування прогресу учнів та оцінювання їхніх досягнень. *Високий рівень компетентності* вчителя, що виявляється у великій гнучкості та швидкому аналізі створення стимулюючого навчального середовища. *Недостатня кількість ресурсів* призводить до труднощів у використанні різноманітних матеріалів, особливо, якщо немає доступу до сучасних технологій.

Поряд з цим класична система навчання може включати більше структурований та спланований підхід, що може відповідати певним учням та ситуаціям. У такій системі навчання присутня об'єктивна система оцінювання, що значно полегшує розуміння результату навчання, його аргументацію для учня, студента. Поряд із цим зменшується суб'єктивізм викладача, оскільки такий підхід може призводити до дискримінації, відсутності відкритості до інших думок та поглядів. Якщо ним надто захопитися, втрачається мета діалогу з учнями та доведення своєї думки виходить на перше місце, що не пов'язано з досягненням подальшого якісного володіння мовою [4: 214]. Важливо набути систематичність, послідовність, неперервність, необхідну

indicated above.

Combining the Dogme method with traditional English language learning methods can create a balanced and effective approach. Using the constructivist principles of Dogme (learning based on interaction and activity) can complement traditional methods, promoting a deeper understanding and application of language in real situations. Traditional methods can provide the necessary structure and systematicity in learning, while Dogme can allow more flexible consideration of individual needs and interests of students. Classical methods can be supplemented with a variety of resources and textbooks to provide more information and additional tasks for students. Dogme can serve as a means to develop practical speaking skills using real situations, while classical methods can focus on a more consistent study of grammar and vocabulary. An important factor that will determine the effectiveness of using this combination is the needs, characteristics of a specific group of students, their goals, and learning conditions.

Along with the Dogme method, it's CLIL (Content and Language Integrated Learning) method, which is characterized by learning a foreign language through studying a new course or discipline. As N. Yevtushenko notes, with such an approach, "a foreign language is no longer a goal, but a means of studying another course within the program" [3: 69]. When considering and explaining new material the foreign language is used instead of the native language. Thus, students face a pair of adjacent directions of acquiring new knowledge - the novelty of the material and the language, the words and concepts of which are also new to them. Based on an integrated interdisciplinary approach, CLIL differs from all other approaches to language learning and teaching [10: 177]. While Dogme focuses only on English, CLIL combines two subjects - English (foreign) language and any other discipline.

The issues of CLIL implementation in the educational process were repeatedly addressed by scientists: D. Coyle, P. Mehisto, D. Marsh, M. Frigols, who defined the essence of the CLIL

високу майстерність, щоби розуміти та застосовувати цей метод у коректний спосіб з властивими йому особливостями, що зазначені вище.

Поєднання методу Dogme з традиційними методиками вивчення англійської мови може створювати збалансований та ефективний підхід. Використання конструктивістських принципів Dogme (навчання на основі взаємодії та активності) може доповнювати традиційні методи, сприяючи глибшому розумінню та застосуванню мови в реальних ситуаціях. Традиційна методика може забезпечити необхідну структуру та систематику в навчанні, тоді як Dogme може дозволити більш гнучке врахування індивідуальних потреб та інтересів учнів. Класичні методи можуть доповнюватися різноманітними ресурсами та підручниками, щоб забезпечити більше інформації та додаткових завдань для учнів. Dogme може служити засобом для розвитку практичних навичок мовлення, використовуючи реальні ситуації, тоді як класичні методи можуть зосереджуватися на більш послідовному вивченні граматики та лексики. Важливим чинником, який визначатиме ефективність використання такої комбінованості, виступають потреби, характеристики конкретної групи учнів, їхня мета, умови навчання.

Поряд із методом Dogme знаходимо метод CLIL (Content and Language Integrated Learning), котрий характеризується вивченням іноземної мови через опрацювання нового курсу чи дисципліни. Як зазначає Н. Євтушенко, що при такому підході "іноземна мова виступає вже не метою, а засобом вивчення іншого курсу в межах програми" [3: 69]. Під час розгляду нового матеріалу замість використання рідної мови застосовується іноземна. Таким чином, учні стикаються із парою суміжних напрямків здобуття нових знань – новизною матеріалу та мовою, слова та поняття якої теж є новими для них. Заснований на інтегрованому міждисциплінарному підході, CLIL відрізняється від усіх інших підходів до вивчення мови та навчання [10: 177]. У той самий час, коли Dogme сконцентрований лише на англійській мові, то CLIL поєднує два предмети – англійську (іноземну) мову та будь-яку іншу

methodology, P. Ball, who analyzed the main components of this method, K. Kelly, T Chadwick, who pointed out the special role of language support in this approach [7: 378]. According to the works of these innovative scientists, this method can be characterized by the following principles: authenticity, global communication, interactivity, the presence of modern technologies, and a special cultural context. The first principle is revealed in the focus on language learning through real-life situations and tasks that reproduce realistic contexts. During *authentically oriented learning*, materials are selected due to the modern language environment. Creating opportunities for interaction and communication with representatives of different cultures and nationalities defines *global communication*. CLIL not only enables effective communication using a foreign language in various areas of life, but also improves all language skills [3: 69], which facilitates global integration. This approach is *interactive* because it involves using active forms of learning, such as: role-playing games, debates, discussions, collaboration on projects – to stimulate the active participation of students in language learning. These methods require the use of a cooperative form of work, which makes it possible to get rid of anxiety in the learning process, stimulate the motivation of students and promote interaction between them. Students' autonomy created within the framework of the cooperative learning method and interaction with a team member helps to improve their communication skills during language learning. The principle of *modern technologies* for facilitating language learning is quite clear, which includes video lessons, interactive exercises, and online communication. Another important concept that we trace is the presence of *a certain cultural context* and features of interaction, where the emphasis is not only on language competence, but also on cultural literacy.

Keep in mind the peculiarities of learning in higher educational institutions, the usage of this method allows you to correctly and more rationally allocate the

дисципліну.

До питань впровадження CLIL в освітній процес неодноразово зверталися науковці: Д. Койл, П. Мехисто, Д. Марш, М. Фриголс, якими було визначено сутність методики CLIL, П. Болл, який проаналізував основні складові цього методу, К. Келлі, Т. Чедвік, що вказали на особливу роль мовної підтримки в такому підході [7: 378]. Враховуючи праці цих вчених-новаторів, цей метод можна охарактеризувати наступними принципами: автентичністю, глобальним спілкуванням, інтерактивністю, присутністю сучасних технологій, особливим культурним контекстом. Перший принцип розкритий у зосередженні на вивченні мови через реальні ситуації та завдання, що відтворюють реальний життєвий контекст. Під час *автентично орієнтованого навчання*, матеріали добираються з урахуванням сучасного мовного середовища. Створення можливостей для взаємодії та спілкування з представниками різних культур і національностей визначає *глобальне спілкування*. CLIL не тільки дає змогу ефективно спілкуватися з використанням іноземної мови в різних сферах життя, але й удосконалює всі мовні навички [3: 69], що полегшує глобальну інтеграцію. *Інтерактивним* цей підхід є тому, що передбачає використання активних форм навчання, таких як: рольові ігри, дебати, дискусії, співпраця над проєктами – щоб стимулювати активну участь учнів у вивченні мови. Зазначені методи вимагають використання кооперативної форми роботи, що дає можливість позбутися тривоги у процесі навчання, стимулювати мотивацію студентів та сприяти взаємодії між ними. Автономія студентів, створена в рамках кооперативного методу навчання, та взаємодія з членом команди, сприяє покращенню їх комунікабельності під час вивчення мови. Цілоком зрозумілим є *принцип сучасних технологій* для сприяння навчанню мови, що передбачає відеоуроки, інтерактивні вправи, онлайн-спілкування. Ще одним із важливих концептів, який простежуємо є присутність певного *культурного контексту* та особливостей комунікації, де ставиться акцент не лише на мовній компетенції, але й на культурній грамотності.

Враховуючи особливості навчання у вищих навчальних закладах,

number of hours for studying disciplines. At the expense of CLIL, courses can be combined, which leads to efficient use of workloads. A pupil or student becomes more culturally integrated into a foreign environment, and the availability of new technologies facilitates the achievement of this goal. I. Shevchenko writes that the practice of this method "leads to the formation of social and cultural competences of students" [10: 178]. The motivation to study the material increases, as the studying person sees how the material he/she has studied is applied in the practice of live communication. It is quite clear that such an approach involves increasing communication between teacher and student. There are always a lot of questions when considering something unfamiliar, as a result, the practice of using interrogative sentences in a foreign language arises, the reaction to heard words and expressions is accelerated, which strengthens the ability to quickly adapt in a foreign environment. A positive feature of the method is inherent flexibility and adaptability, that is, the ability to be applied to different age groups and subjects.

Although CLIL can have some positive sides, there are some negative ones of using it. The most important among them is the mandatory basic level of language competence, training of a pupil or student, which we find in the impossibility of perceiving the material, discussing and debating, taking notes. A teacher or lecturer must have a high level of training and competence in the foreign language, as well as in the subject being studied. This requires longer preparation and more workload. Among the other less important shortcomings is insufficient attention to the development of speaking skills, which is revealed in focusing mainly on the subject and not on language practice, especially if the latter is not considered a separate object of study. There is also a lack of connection between subject and language materials: knowledge obtained in one aspect is ineffectively present in another. The contradictions of this method described above can be easily eliminated by proper planning constant improvement of the teacher, and exchange of experience between teachers of different disciplines.

використання цього методу дозволяє правильно та найбільш раціонально розподілити кількість годин на вивчення дисциплін. За рахунок CLIL можна об'єднувати курси, що призводить до ефективного використання навантажень. Учень чи студент стає більш культурно-інтегрованим у іноземне середовище, а наявність нових технологій полегшують досягнення цієї мети. І. Шевченко зазначає, що використання цього методу "веде до формування соціокультурної компетенції учнів" [10: 178]. Збільшується мотивація вивчення матеріалу, оскільки особа, котра навчається, бачить як пройдений нею матеріал застосовано у практиці живого спілкування. Цілком зрозуміло є те, що такий підхід передбачає підвищення спілкування між викладачем та студентом, між вчителем та учнем. Питань та міркувань у розгляді чогось незнайомого виникає завжди багато, як результат виникає практика застосування питальних речень іноземною мовою, пришвидшується реакція на почуті слова та вирази, що підсилює здатність до швидкої адаптації в іноземному середовищі. Позитивною особливістю методу є притаманна гнучкість та адаптабельність, тобто здатність бути застосованим до різних вікових груп та предметів.

Хоча CLIL може мати багато переваг, проте присутні певні негативні ефекти при його застосуванні. Найголовнішим серед них є обов'язковий базовий рівень мовної компетенції, підготовки учня чи студента, що знаходимо в неможливості сприймати ним матеріал, обговорювати та дискутувати, робити нотатки. Вчитель чи викладач повинен мати високий рівень підготовки та компетентності у іноземній мові, а також й у предметі, який вивчається. Зазначене вимагає тривалішої підготовки та більшої навантаженості. З інших менш важливих недоліків – недостатня увага до розвитку мовленнєвих навичок, що розкрито у зосередженні головним чином на предметі, а не на практиці мови, особливо, якщо останнє не розглядається як окремий об'єкт навчання. Спостерігається й відсутність зв'язку між предметним та мовним матеріалами: знання отримане в одному аспекті безефективно присутнє в іншому. Описані вище суперечності цього методу вдається з легкістю усунути завдяки

Another modern method that changes the perception of the usual process of learning a foreign language is the modern BYOD method. The abbreviation comes from England and means "Bring Your Own Device". The name originated in 2005 in commercial companies where employees were allowed to use mobile phones for work purposes while at the workplace. Subsequently, it began to spread in other spheres of activity, including education. "BYOD consists in the fact that teachers and the administration of higher education institutions do not prohibit, but allow students to bring their laptops, tablets, and smartphones to class and use them," – O. Muravyova notes [6: 341]. This approach is still quite controversial in the educational field since the use of a phone or tablet specifically for educational purposes is a process that requires a high level of consciousness and understanding of the knowledge importance directly by the pupil or student.

However, performing various educational exercises on a mobile device for learning English is not new and has been used abroad for a long time. Higher educational institutions, including Harvard, Stanford, Princeton, and Massachusetts universities are vivid examples. In the mentioned places the concept of BYOD includes a variety of mobile applications that make it possible to learn English both in the classroom and outside of it [2: 44]. Such applications include DuoLingo, Ted Talks, Liveworksheets, Kahoot, learningapps.org, answergarden.ch, and others.

The novelty of this approach allows avoiding contradictions and conflicts: when a teacher sees that a child is using a phone or tablet despite its prohibition. "The BYOD method is a way to "legalize" them and turn them from enemies into allies. The purpose of BYOD in education is that the teacher does not prohibit and in every possible way motivates students to bring their devices and use them to complete tasks," – V. Vember points out [1: 45]. The presence of such a technique in any institution will significantly speed up the diagnosis of acquired knowledge, and skills, and will indicate on their weaknesses.

The use of BYOD involves

правильному плануванню та постійному удосконаленню педагога, обміну досвіду між викладачами різних дисциплін.

Ще одним новочасним методом, який змінює уявлення звичного процесу навчання іноземної мови, є сучасний метод BYOD. Аббревіатура походить із англійської мови та означає "Bring Your Own Device", яка перекладається як "візьми свій власний пристрій". Назва виникла у 2005 році в комерційних компаніях, де співробітникам дозволили використання мобільних телефонів для робочих цілей, перебуваючи на робочому місці. Згодом вона почала поширюватися в інших сферах діяльності, включаючи освіту. "BYOD полягає в тому, щоб викладачі та адміністрація ЗВО не забороняли, а дозволяли студентам приносити на заняття свої ноутбуки, планшети й смартфони та користуватися ними", – зазначає О. Муравйова [6: 341]. Такий підхід є ще доволі суперечливим у освітній сфері, оскільки використання телефону чи планшету саме для навчальних цілей є процесом, котрий вимагає високого рівня свідомості та розуміння важливості знань безпосередньо учнем чи студентом.

Все ж виконання різних навчальних вправ на мобільному пристрої для навчання англійської мови не є новим і вже давно використовується закордоном. Яскравими прикладами є вищі навчальні заклади, зокрема Гарвардський, Стенфордський, Принстонський, Массачусетський університети. У згаданих навчальних закладах концепція BYOD включає в себе різноманітні мобільні додатки, що дають змогу вчити англійську як в аудиторії, так і поза його межами [2: 44]. До таких додатків можемо віднести DuoLingo, Ted Talks, Liveworksheets, Kahoot, learningapps.org, answergarden.ch та ін.

Новизна цього підходу дозволяє уникнути суперечностей та конфліктів: коли педагог бачить, що дитина використовує телефон чи планшет попри його заборону. "Метод BYOD – це шлях до їх "легалізації" і перетворення з ворогів в союзників. Мета BYOD в освіті полягає в тому, що викладач не забороняє, а дозволяє і всіляко мотивує студентів до того, щоб вони приносили свої пристрої та з їх допомогою виконували завдання", – вказує В. Вембер [1: 45]. Наявність такої методики у будь-якому закладі значно пришвидшить

personalization, efficient use of resources, convenience, and availability. By personalization, we mean that students bring their own devices with access to personalized learning resources and platforms, which supports an individualized approach to language learning. At the same time, teachers can monitor students' work in real-time and easily assign new tasks and projects. Tablets and smartphones can be used during group and individual work to create visual and audio effects, as well as a special educational situation favorable for student socialization [6: 341]. With this approach, it is easy to combine individual tasks with group tasks.

Resource efficiency is achieved by working with their own devices, as pupils or students can use a variety of applications, online resources, and interactive materials to enrich their learning. It is faster, easier, and simpler for a person who is learning to work with a device that is familiar to him. The results of previous work can always be viewed and analyzed independently or with parents.

BYOD makes learning more convenient as students can learn a language anywhere and anytime using their devices. This method encourages and motivates, because there is always a shortcut to the program on the phone that reminds you of yourself. Thanks to the above, the foreign language becomes closer and more accessible due to the lack of dependence on books and other materials that must always be brought to class.

Along with the positive characteristics of this way of organizing learning, we find the following challenges and limitations: a variety of devices, security and privacy, accessibility for all. A problem with various operating systems of devices (Android, iOS or Windows) related to the reproduction of material distributed by the teacher. Each of the systems requests its file format. A frequent problem is that the personal data located in the account can be used for other purposes and with a breach of confidentiality. Special emphasis should be placed on the protection of personal information, which, as a result, increases the load on the teacher. Despite the

діагностику набутих знань, умінь, навичок та вкаже на їх слабкі сторони.

Застосування BYOD передбачає індивідуалізацію, ефективне використання ресурсів, зручність та доступність. Під індивідуалізацією вбачаємо те, що учні приносять свої власні пристрої з доступом до персоналізованих навчальних ресурсів та платформ, що підтримує індивідуалізований підхід до вивчення мови. Водночас викладачі можуть контролювати роботу студентів у режимі реального часу і легко давати нові завдання та проєкти. Планшети та смартфони можуть бути використані в ході групової та індивідуальної роботи для створення візуальних та аудіоефектів, а також особливої навчальної ситуації, сприятливої для соціалізації студентів [6: 341]. За цим підходом легко поєднати індивідуальні завдання з груповими.

Ефективність використання ресурсів досягається роботою з власними пристроями, оскільки учні чи студенти можуть користуватися різноманітними додатками, онлайн-ресурсами та інтерактивними матеріалами для збагачення свого вивчення. Особі, котра навчається, швидше, легше, простіше працювати із тим пристроєм, який є звичним для неї. Результати попередньої роботи завжди можна проглянути та проаналізувати самостійно чи з батьками.

BYOD робить навчання більш зручним, оскільки учні можуть вивчати мову в будь-якому місці та часі, використовуючи свої особисті пристрої. Цей метод спонукає та мотивує, оскільки завжди на телефоні може знаходитися ярлик програми, котра нагадує про себе. Завдяки вказаному вище іноземна мова стає ближчою та доступнішою через відсутність залежності від книжок та інших матеріалів, котрі потрібно завжди приносити на заняття.

Поряд із схвальними характеристиками цього способу організації навчання знаходимо наступні виклики та обмеження: різноманітність пристроїв, безпека та конфіденційність, доступність для всіх. Проблема із різними операційними системами пристроїв (андроїд, iOS чи Windows), що пов'язана з відтворенням матеріалу, котрий поширюється викладачем. Кожна із систем здійснює запит на свій формат файлу. Частою проблемою є й те, що персональні дані,

availability of devices of any type, not every student is equipped with them, which differentiates the learning environment, indicating that this approach is not for everyone.

The application of each of these methods has its characteristics. The above analysis makes it possible to construct the following table, which will improve the understanding of the disclosed material.

розташовані в акаунті, можуть бути використані не за призначенням та з порушенням конфіденційності. Особливий наголос потрібно поставити на захист особистої інформації, що, як результат, підвищує навантаження на викладача чи вчителя. Попри доступність пристроїв будь-якого типу, не кожен учень є забезпечений ними, що диференціює умови навчання, вказуючи, що такий підхід не для всіх.

Застосування кожного із зазначених методів містить свої особливості. Проведений вище аналіз уможливає побудову наступної таблиці, яка покращить розуміння розкритого матеріалу.

Method	Disadvantage	Practical demonstration	Advantage	Practical demonstration
Dog-me	inconsistency of the study	lack of planning and orderliness in the disclosure of topics	authenticity of educational environment	concentration on real situations and materials
	insufficient systematicity	complication of tracking the progress of students and evaluating their results	the psychological approach advantage to learning over a cognitive one	emotional environment defending one's point of view, interest in the material
	higher level of requirements for the teacher	great flexibility and quick analysis of creating an effective learning environment	orientation to the individual needs of the student	the subject of the lesson, the questions to which the student wants answers, he finds on his own
	the problem of learning sources	a small number of resources is caused by the student's choice of topics	the use of real materials	modern learning sources are present (news, videos, audio recordings)
GLIL	mandatory basic level of language	training inability to perceive the material, discuss and debate, take notes	authentically oriented learning	materials are selected taking into account the modern language environment
	dual orientation	the teacher must have a high level of preparation and competence in a foreign language, as well as in the subject which is studying	interactive forms of educational process organization	the presence of active forms of learning, such as: role-playing games, debates, discussions, collaboration on projects, etc.
	weak attention to the speaking skills	concentration mainly on the subject, and not on language practice	the involvement of modern technologies	video lessons, interactive exercises, online interaction
	absence of permanent connection between the subject and language materials	the knowledge obtained in one aspect is ineffectively present in another	combination of several disciplines	studying any discipline in English
			cultural context	language appears as a phenomenon of foreign culture

BYOD	variety of devices	not all devices support the same learning file	individualization of the education process	availability of own devices with access to personalized learning resources and platforms
	security and confidentiality	the data located in the accounts of the training participants can be used for other purposes and with a breach of confidentiality	effective use of resources	the ability to use various applications, online resources, and interactive materials
	The accessibility for all	not every pupil or student is equipped with devices to the full	convenience and accessibility	language learning in any place and time using personal devices

Common to the outlined methods is that they are all aimed at increasing the motivation to learn a foreign language. Activity during classroom classes or independent work is focused on the personality of the student, from the position of the student himself, that is, it has a personal and meaningful character [8: 154]. The Dogme method is encouraging because the student himself chooses the material that is interesting to him and accepts the importance of its consideration during learning. The CLIL method appears to be stimulating, as the learner becomes interested not only in the language itself but also in the new discipline that is being studied in conjunction with it. The BYOD method, offering the convenience of learning a language and using various electronic resources and devices, will always interest the modern individual due to the desire to try something new on his gadget.

The described approaches involve active interaction of pupils and students among themselves. This similarity is revealed in each of the methods in the application of group forms of work. BYOD connects individuals through a shared project that can be accomplished when participants are even far enough away. Based on the principle of intercultural interaction, CLIL brings the culture of learning closer to the culture of those who learn, based on the principle of "own-foreign", which creates an atmosphere of unity. Active interaction

Спільними для окреслених методів є те, що всі спрямовані на підвищення мотивації вивчення іноземної мови. Діяльність під час аудиторних занять або самостійної роботи орієнтовано на особистість студента, з позиції самого студента, тобто має особистісно-смісловий характер [8: 154]. Метод Dogme заохочувальний через те, що студент чи учень сам обирає цікавий для нього матеріал, що акцентує важливість його розгляду під час навчання. Метод CLIL постає стимулюючим, оскільки особа, що навчається, стає зацікавленою не лише самою мовою, але й новою дисципліною, яку вивчає суміжно. Метод BYOD, пропонуючи зручність вивчення мови та використовуючи різні електронні ресурси та пристрої, завжди зацікавить сучасну особистість через бажання спробувати щось нове на своєму гаджеті.

Окреслені підходи передбачають активну взаємодію учнів та студентів між собою. Ця подібність розкривається у кожному із методів у застосуванні групових форм роботи. BYOD поєднує осіб через спільний проєкт, який може бути виконаний, коли учасники перебувають навіть на достатньо далекій відстані. CLIL, що базується на принципі міжкультурної взаємодії, наближає культуру, яка вивчається, до культури тих, хто вивчає, на основі принципу "свій - чужий", що створює атмосферу єдності. Активна взаємодія учасників – необхідна складова, оскільки не всі

with the participants is a necessary component since not everyone can understand the discipline taught in a foreign language. Dogme generally offers learning through discussions, expressing one's thoughts about a certain material, which activates attention and the desire to work in groups or teams [4: 214]. Active interaction of students is necessary for understanding the material, discussing it, and creating a certain group solution to the problem.

Integrated learning deserves special attention, where each of these methods offers the integration of different aspects of learning. CLIL is the integration of language and subjects, BYOD is the integration of students' own devices into learning, and Dogme is the integration of language learning in specific situations. The methods focus on the needs of the students: all three take into account the individual needs and interests of the students. This facilitates more effective and personalized learning. Students or learners receive stimulation of critical thinking as these approaches require analysis, discussion, and application of knowledge in different contexts.

Conclusions and research perspectives. The analyzed methods of Dogme, CLIL, and BYOD can be applied as innovative approaches to learning a foreign language, as they depart from traditional methods. The outlined advantages and disadvantages of each of them force the teacher to skillfully approach the choice of a specific method, thinking about the set goals and tasks of the educational process. Positive features of the Dogme method are its authenticity, a large amount of conversational practice, individualization of the educational process, stimulation of creativity, and negative features are the sequence of study, lack of systematicity, the need for high professional training, and insufficient resources. The advantages of the CLIL method are the development of language and subject skills, active speaking, interaction, development of readiness for intercultural communication, promotion of motivation, flexibility, and adaptability. The difficulties we face are a low level of language training, a high

можуть зрозуміти дисципліну, що вивчається у викладі іноземною мовою. Dogme взагалі пропонує навчання через дискусії, висловлення власних думок про певний матеріал, що активізує увагу та бажання працювати групами або ж колективами [4: 214]. Активна взаємодія учнів є необхідною для розуміння матеріалу, його обговорення, створення певного групового вирішення проблеми.

Особливої уваги заслуговує *інтегроване навчання*, де кожен з цих методів пропонує інтеграцію різних аспектів навчання. У CLIL – це інтеграція мови та предметів, у BYOD – інтеграція власних пристроїв учнів у навчання, у Dogme – інтеграція вивчення мови в конкретних ситуаціях. Методи зосереджуються на потребах учнів: в усіх трьох враховуються індивідуальні потреби та інтереси учнів. Це сприяє більш ефективному та персоналізованому навчанню. Студенти чи учні отримують *стимулювання критичного мислення*, оскільки вказані підходи вимагають аналізу, обговорення та застосування знань у різних контекстах.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Проаналізовані методи Dogme, CLIL, BYOD можуть бути застосовані як інноваційні підходи до вивчення іноземної мови, оскільки відходять від традиційної методики. Окреслені переваги та недоліки кожного із них змушують педагога уміло підходити до вибору конкретного методу, зважаючи на поставлені цілі та завдання навчального процесу. Позитивними рисами методу Dogme є його автентичність, велика кількість розмовної практики, індивідуалізація навчального процесу, стимуляція творчості, а негативними – послідовність вивчення, відсутність систематичності, потреба високої фахової підготовки, недостатня кількість ресурсів. Переваги методу CLIL виступають у розвитку мовних та предметних навичок, активному мовленню, взаємодії, розвитку готовності до міжкультурного спілкування, сприянні мотивації, гнучкості та адаптивності. Труднощі з якими зіштовхуємося – це низький

workload on the teacher, and a lack of connection between language and subject material. Engaging the BOYD method makes for more individualized learning with efficient usage of resources is convenient and affordable, which is attractive. Along with this, device diversity, security, privacy issues, and accessibility for all remain unresolved. The presented study paves the way for the following ones, the topics of which might involve the implementation of these methods in the school system, the development of own techniques based on CLIL, BYOD, and Dogme, improvement of the existing teaching system.

рівень мовної підготовки, високе навантаження на вчителя, відсутній зв'язок між мовним та предметним матеріалом. Залучення методу Boyd спричиняє більш індивідуалізоване навчання з ефективним використанням ресурсів, є зручним та доступним, що є привабливим. Поряд із цим різноманітність пристроїв, питання безпеки та конфіденційності та доступності для всіх залишаються невирішеними до кінця. Подане дослідження прокладає шлях для наступних, тематика яких може передбачати втілення цих методів у шкільну систему, розробка власної методики з опорою на CLIL, BYOD, Dogme, удосконалення існуючої системи викладання та багато інших.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Vember, V.P. (2019). Vprovadzhennia tekhnologii BYOD dlia formuvalnoho otsiniuvannia [Implementation of BYOD technology for formative assessment]. *Innovatsiini tekhnologii v osviti – Innovative technologies in education: zb. materialiv mizhnar. nauk.-tekhnichnoi konf. Ivano-Frankivsk, 45-47* [in Ukrainian].
2. Dorofieieva, O. (2019). Suchasni onlain resursy u medodytsi vykladannia anhliiskoi movy [Modern online resources in the methodology of teaching English]. *Suchasni tendentsii u vykladanni inozemnykh mov u sviti – Modern trends in teaching foreign languages in the world: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. Sumy, 43-45* [in Ukrainian].
3. Yevtushenko, N.I. (2020). Vykorystannia metodyky predmetno-movnoho intehrovanoho navchannia (CLIL) u protsesi pidhotovky studentiv za spetsialnistiu "informatyka i mova" (bakalavrskoho rivnia) [Use of Content and Language Integrated Learning (CLIL) methodology in the preparation of students in the specialty "informatics and language" (bachelor's level)]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii – Academic notes of TNU named after V.I. Vernadsky. Series: Philology. Social communications, 86, 68-72* [in Ukrainian].
4. Kozubai, I. (2023). Yevrointehratsiine vprovadzhennia "DOGME" pidkhodu vykladannia inozemnoi movy v Ukraini [Eurointegration implementation of the "DOGME" teaching approach to foreign language teaching in Ukraine]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of humanitarian sciences, 62(T.1), 211-215* [in Ukrainian].
5. Komisarenko, T.M. (2018). *Zastosuvannia metodu Dogme pry vyvchenni inozemnoi movy [Application of the Dogme method in the study of a foreign language]*. Uman: materialy III mizhnar. nauk.-prakt. konf., 128-132 [in Ukrainian].
6. Muraviova, O.M., & Krupei, M.I. (2019). *Vyvchennia inozemnykh mov iz vykorystanniam tekhnologii BYOD [Study of foreign languages using BYOD technology]*. Kharkiv: tezy dopovidei pershoi mizhnar. nauk.-metod. konf., 341-342 [in Ukrainian].
7. Savchenko, N., Fedorchenko, Yu., & Turenko, R. (2023). Metodyka CLIL pid chas vykladannia anhliiskoi movy studentam yurydychnykh spetsialnostei [CLIL methodology during the teaching of English to students of legal specialties]. *Suchasni doslidzhennia z inozemnoi filolohii – Modern studies in foreign philology, 2(24), 376-384* [in Ukrainian].
8. Skarlupina, Yu. (2016). Zmishane y perevernene navchannia yak innovatsiini pidkhody do vykladannia inozemnykh mov u VNZ [Blended and flipped learning as

innovative approaches to teaching foreign languages in higher education institutions]. *Mizhnarodni chelpaniivski psykholoho-pedahohichni chytannia – International Chelpaniiv psychological and pedagogical readings*, 18, 152-158 [in Ukrainian].

9. Khrin, I. (2020). Metod DOGME u protsesi vyvchennia anhliiskoi movy [DOGME method in the process of learning English]. *Study of modern problems of civilization – Studio of Modern Problems of Civilization*, 11, 347-349 [in Ukrainian].

10. Shevchenko, I., & Kordiuk, O. (2018). Perevahy vykorystannia metodyky (CLIL) v protsesi navchannia maibutnikh vchyteliv anhliiskoi movy u suchasnykh VZO Ukrainy [Advantages of using the (CLIL) methodology in the training of future English teachers in modern higher education institutions in Ukraine]. *Molodyi vchenyi – A young scientist*, 6(58), 177-180 [in Ukrainian].

11. Meddings, L., & Thornbury, S. (2009). *Teaching Unplugged: Dogme in English Language Teaching*. Delta Publishing Company: UK, 104 [in English].

Received: February 07, 2024

Accepted: March 04, 2024